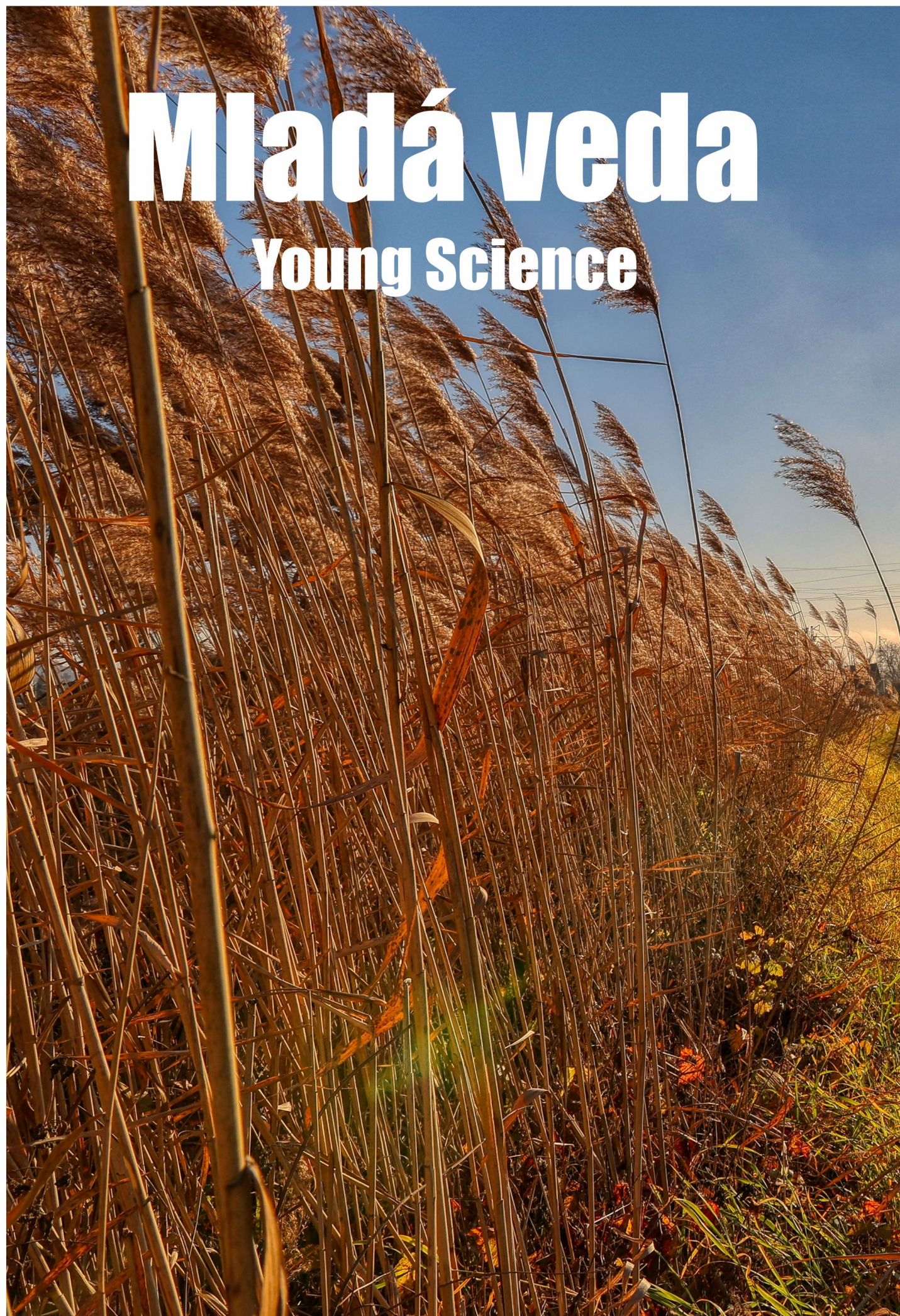

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 3, ročník 11., vydané v septembri 2023

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Pri Toryse. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

JUHOAMERICKÁ EMIGRÁCIA V ŠPANIELSKU

SOUTH AMERICAN EMIGRATION IN SPAIN

Matúš Karaš¹

Autor pôsobí ako externý doktorant na Vysokej škole bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Vo svojom výskume sa venuje problematike európskej migrácie.

Author is an external doctoral student at the faculty of University of Security management in Košice. In his research he deals with the issue of european migration.

Abstract

The Latin American population in Spain has grown significantly in recent years. Spain, traditionally a country of emigration, has experienced large-scale emigration in recent years. Spain is particularly important in that it has become the main destination of Latin American emigration in recent years. Although Latin American migration is not a new phenomenon in Spain. Finally, since the beginning of the 21st century, Spain has witnessed further diversification of immigrant flows from Latin America by country of origin, with rapid growth in Bolivian, Venezuelan and Argentinean populations. The Latin American population has become one of the most important migration flows in Spain at the beginning of the 21st century.

Key words: Spain, Latin American migration, population

Abstrakt

Populácia Latinskej Ameriky v Španielsku v posledných rokoch výrazne vzrástla. Španielsko, tradične emigračná krajina, zažilo v posledných rokoch rozsiahlu emigráciu. Španielsko je obzvlášť dôležité v tom, že sa v posledných rokoch stalo hlavným cieľom Latinsko americkej emigrácie. Latinskoamerická migrácia nie je v Španielsku novým fenoménom. Napokon, od začiatku 21. storočia bolo Španielsko svedkom ďalšej diverzifikácie prítahovaleckých tokov z Latinskej Ameriky podľa krajín pôvodu s rýchlym rastom bolívijskej, venezuelskej a argentínskej populácie. Obyvateľstvo Latinskej Ameriky sa stalo jedným z najdôležitejších migračných prúdov na začiatku 21. storočia v Španielsku.

Kľúčové slova: Španielsko, latinskoamerická migrácia, obyvateľstvo

Adresa pracoviska: Ing. Matúš Karaš, Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Košťová 1,
040 01 Košice, Slovenská republika
Email: matuskaras34@gmail.com

Úvod

Španielsko je obzvlášť dôležité v tom, že sa v posledných rokoch stalo hlavným cieľom emigrácie z Latinskej Ameriky do Európy. Hoci latinskoamerická migrácia nie je v Španielsku novým fenoménom, skutočnosť, že táto migrácia dosiahla obrovské rozmery, fenomén niekedy nazývaný „latinskoamerikanizácia“ migrácie, a že k nej došlo v priebehu krátkej doby. Španielsko bolo v 21. storočí dôležitou cieľovou krajinou bolívijských emigrantov. Bolívijská migrácia do Španielska predstavovala jednu z posledných vln prisťahovalectva z Latinskej Ameriky do cieľovej krajiny v Európe pred hospodárskym poklesom v roku 2008. Počas krízy čelili Bolívijskí v Španielsku akútne zraniteľnej ekonomickej situácii.

Bolívijská emigrácia v Španielsku

Španielsko bolo v 21. storočí dôležitou cieľovou krajinou bolívijských emigrantov. Moderná bolívijská emigrácia až do 70. rokov 20. storočia mala ako hlavný cieľ Argentínu, po ktorej nasledovali Čile a Brazília. Bolívijská emigrácia od 80. rokov 20. storočia narastala a hoci emigrácia do Argentíny pokračovala, tok čiastočne zmenil svoj smer, predovšetkým do Spojených štátov. Ekonomická nestabilita v Argentíne a prijatie čoraz prísnejších imigračných politík v Spojených štátoch urobili z európskych krajín ako Taliansko a najmä Španielsko – rýchlo rastúcu ekonomiku s priaznivou migračnou politikou – hlavné destinácie bolívijských emigrantov, vrátane reemigrantov z Argentíny.

Bolívijská migrácia do Španielska predstavovala jednu z posledných vln prisťahovalectva z Latinskej Ameriky do cieľovej krajiny v Európe pred hospodárskym poklesom v roku 2008. Počet Bolívijsčanov sa zvýšil z 8 422 v roku 2001 na 240 912 v roku 2008. Hospodárska kríza, ktorá skomplikovala zlúčenie rodiny, a nové vízové povinnosti pre Bolívijsčanov (1. apríla 2007) výrazne znížili počet nových prisťahovalcov a podporili spätnú migráciu. Počet bolívijských imigrantov v Španielsku v roku 2017 bol 168 801. Počas krízy čelili Bolívijskí v Španielsku akútne zraniteľnej ekonomickej situácii. V roku 2021 bolo v Španielsku registrovaných 85 292 Bolívijsčanov.

Barcelona	22 559	26,45 %
Madrid	17 930	21,02 %
Murcia	7491	8,78 %
Valencia/València	6334	7,43 %
Bizkaia	4663	5,47 %
Baleárske ostrovy	3263	3,83 %
Granada	2167	2,54 %
Girona	1888	2,21 %
Alicante/Alacant	1861	2,18 %
Sevilla	1674	1,96 %
Malaga	1305	1,53 %

Tabuľka 1 - Bolívijskí občania v Španielsku. Údaje z registra, zodpovedajúce roku 2021.

Zdroj: BOLIVIANOS EN ESPAÑA. PADRÓN MUNICIPAL 2022 [online]

Prekvapivo až do konca 90. rokov bolo prisťahovalectvo z Ekvádoru a Kolumbie neviditeľné v španielskych oficiálnych štatistikách kvôli ich malému počtu a spadalo do všeobecnej kategórie štátnych príslušníkov z juhoamerických krajín. Do roku 2001 sa však stali druhou a treťou najväčšou skupinou imigrantov z krajín mimo EÚ, pričom sami tvorili 17 percent populácie narodenej v zahraničí a 43,9 percenta latinskoamerickej populácie v Španielsku. Do roku 2006 Španielsko zažilo novú vlnu prisťahovalectva z Bolívie, ktorá do roku 2007 predstavovala štvrtú najväčšiu imigračnú skupinu z krajín mimo EÚ. Snáď najvýraznejšou charakteristikou nedávnych vln migrácie z Latinskej Ameriky do Španielska je ich bezprecedentný rozsah a čo je ešte dôležitejšie, ich rozhodujúca úloha pri transformácii Španielska na jednu z hlavných imigračných krajín na svete.

Venezuelská emigrácia v Španielsku

Na začiatku 20. storočia bola Venezuela považovaná za chudobnú a ekonomicky zaostalú krajinu. Tento obraz sa však zmenil so začiatkom prieskumu a ťažby ropy v 20. rokoch 20. storočia, keď sa Venezuela zmenila na krajinu prisťahovalcov v dvoch presne definovaných etapách. Prvá etapa, v rokoch 1930 až 1963, mala špecifické imigračné ciele a bola posilnená vytvorením migračnej politiky s imigračnými rezolúciami, dekrétmi a zákonmi, z ktorých mali prospech najmä Európania, Libanonci, Sýrčania a Židia. Druhá etapa bola z ekonomických a politických dôvodov a potreby kvalifikovanej pracovnej migrácie a spätnej migrácie.

Od roku 2019 je Venezuela krajinou pôvodu, ktorá podala najviac žiadostí o azyl v Španielsku. V roku 2022 bolo takmer sedem miliónov Venezuelčanov nútených opustiť svoju krajinu za posledné desaťročie. Pred desiatimi rokmi bolo v Španielsku 60 000

Venezuelčanov. Dnes toto číslo presahuje 410 000, čo je číslo vyššie ako v španielskej čínskej diaspóre (228 000), aj keď je to ďaleko od 776 000 občanov z Maroka, alebo 632 000 z Rumunska. Noví prichádzajúci z juhoamerickej krajiny majú však značné rozdiely so severoafrickými a európskymi migrantmi. Venezuela bola už šesť rokov krajinou pôvodu, ktorá podala najviac žiadostí o azyl v Španielsku, prvej hostiteľskej krajine v EÚ. V súlade s politickou krízou, v ktorej Národné zhromaždenie odmietlo uznať Nicolása Madura za prezidenta (a čo prispieva k hospodárskej kríze, ktorá sužuje karibskú krajinu od roku 2013), schválila španielska vláda v roku 2019 zákon, ktorý udeľuje pobyt pre humanitárnych pracovníkov Venezuelčanom, ktorí nespĺňajú podmienky na získanie azylu. S viac ako 63 000 registrovanými Venezuelčanmi je ich preferovanou destináciou Madrid, nasledovaný Barcelonou a Tenerife. V roku 2021 bolo v Španielsku registrovaných 199 078 Venezuelčanov.

Obrázok 1 – 22-ročný venezuelský emigrant, ktorý žije v Madride
Zdroj: NATIONALGEOGRAPHIC [online]

Madrid	63 124	31,71 %
Barcelona	26 461	13,29 %
Santa Cruz de Tenerife	15 024	7,55 %
Valencia/València	12 575	6,32 %
Alicante/Alacant	6788	3,41 %
Malaga	5837	2,93 %
La Coruña	5737	2,88 %
Las Palmas	4931	2,48 %
Pontevedra	4190	2,1 %
Bizkaia	3868	1,94 %

Tabuľka 2 – Venezuelčania v Španielsku. Údaje z registra, zodpovedajúce roku 2021.

Zdroj: VENEZOLANOS EN ESPAÑA. PADRÓN MUNICIPAL 2022 [online]

Ekvádorská emigrácia v Španielsku

Analýza ekvádorskej imigrácie sa začína závažným exodom Ekvádorčanov do Španielska na konci 90. rokov v kontexte hlbokej hospodárskej a politickej krízy, ktorú andská krajina v tom čase zažívala, a obrovského dopytu po lacnej práci.

Ekvádorská komunita, ktorá dnes žije v Španielsku, bola tá, ktorá viedla ľudskú tlačenicu v roku 2000, ktorú spôsobila banková kríza v Ekvádore. Možno len literatúra a umenie majú ušľachtilú schopnosť obnoviť vo svojom prejave tú obrovskú a ľudskú drámu, ktorú utkali tisíce rodín z Ekvádoru, migrantov, ktorí pokračovali vo svojej diaspóre na celom španielskom území.

Avšak v čase nešťastia spôsobeného druhou krízou, ktorá bola v roku 2007 taká obrovská, ktorá trvala osem rokov, tisíce ekvádorských rodín prišli o prácu, úspory a svoje domovy a opustili ich v bezbrannosti. Tvárou v tvár takejto výzve sa ekvádorská vláda správala najskôr, ako keby to bol „červený kríž, ktorý sa stará o ranených“.

Prvá etapa: (1998-2003)

V rokoch 1998 až 2003 došlo k závažnému procesu odchodu ekvádorského obyvateľstva v dôsledku politickej a hospodárskej krízy, ktorou krajina utrpela. Migračný nápor, ktorý novým spôsobom smeruje najmä do južnej Európy a konkrétne do Španielska. V rokoch 1996 až 2001 sa teda Španielsko stalo hlavnou cieľovou krajinou ekvádorskej migrácie so 49,5 % všetkých migrantov, nasledované Spojenými štátmi s 27 % z celkového počtu a Talianskom s 10 % medzinárodných migrantov. Aj keď áno, USA sú naďalej hlavnou destináciou pre Ekvádorčanov, pokiaľ ide o celkový objem migrujúcej populácie. V Španielsku, ktoré v roku 1996 sotva malo ekvádorských prisťahovalcov, ktorí sa pravidelne zdržiavali v krajine, bolo v tom čase sotva 11 000 Ekvádorčanov s povolením na pobyt a pracovným povolením.

Ekvádorská migrácia do Španielska bola motivovaná rôznymi faktormi a príčinami:

- štrukturálna kríza v Ekvádore,

- dopyt po lacnej a flexibilnej práci zo Španielska,
- dynamika migračných sociálnych sietí,
- relatívna ľahkosť vstupu do Španielska, atď.

Prvá etapa začlenenia ekvádorskej migrácie sa symbolicky skončila v auguste 2003, keď bola prehodnotená dohoda medzi Ekvádorom a Španielskom a bola zavedená vízová povinnosť pre vstup do európskej krajiny. Ekvádorská komunita, ktorá sa etablovala ako referenčná skupina imigrantov v španielskom kontexte až do bodu, keď sa v roku 2005 stala najväčšou. Aké sú hlavné zmeny tejto etapy v ekvádorskom kolektíve v Španielsku? Tak napríklad na začiatku roku 2001 bolo 62 % Ekvádorčanov registrovaných v Španielsku vo veku 15 až 34 rokov a ďalších 21 % bolo vo veku 35 až 44 rokov.

Nadnárodné rodiny už dlho využívajú migráciu ako stratégiu vzostupnej sociálnej mobility. Migračné projekty sú však čoraz zložitejšie a často nezahŕňajú jediný presun z jednej krajiny do druhej. Počiatočná migrácia z Latinskej Ameriky do Španielska umožnila latinskoamerickým rodinám získať ekonomickú stabilitu a občianstvo Európskej únie (EÚ).

Španielsko od polovice osemdesiatych rokov uskutočnilo sériu regularizačných programov, ktoré mnohým Latinskoameričanom poskytli príležitosti na regularizáciu svojho statusu.

V prvej dekáde 21. boli zaznamenané tri takéto programy, z ktorých program „Normalizácia“ z roku 2005 bol najväčší. V tomto programe bolo legalizovaných takmer 600 000 ľudí, z ktorých Ekvádorčania boli najväčšou samostatnou skupinou a Latinskoameričania spolu tvorili tretinu z celkového počtu.

Celkovo má v Španielsku bydlisko 22 619 Ekvádorčanov, čo je o 4 248 menej ako v prvej polovici roku 2020, čo predstavuje pokles o 3,3 % v roku 2021. Počet Kolumbijčanov, Venezuelčanov, Ekvádorčanov, Honduračanov a Peruánco, z krajín Latinskej Ameriky s najväčším počtom štátnych príslušníkov registrovaných v Španielsku, sa v prvom polroku 2021 v porovnaní s druhým polrokom 2020 znížil. Podľa údajov Národného štatistického inštitútu Španielska zverejnených 16. decembra 2021 je Kolumbia k 1. júlu 2021 naďalej krajinou Latinskej Ameriky s najväčším počtom obyvateľov (294 291), hoci s 3 391 menej, čo predstavuje pokles o 1,1 % v porovnaní s rovnakým dátumom v roku 2020. Až do sedemdesiatych rokov minulého storočia mala kolumbijská kolónia v Španielsku približne tisíc ľudí; ešte koncom osemdesiatych rokov ich bolo sotva 4000. Nárast populácie začal v druhej polovici 90. rokov: čísla pod 10 000 (1997) prekročili 100 000. Sčítanie v roku 2001 počítalo 160 000 Kolumbijčanov (hoci len 48 710 malo povolenie na pobyt); v nasledujúcom roku bol celkový počet prisťahovalcov 205 000 a v roku 2005 prekročil 280 000. Potom pokračoval miernejší rast a na začiatku roka 2008 dosiahol 326 000 prisťahovalcov. Podľa Národného prieskumu imigrantov prišlo pred rokom 1997 sotva 11 % prisťahovalcov; väčšina (67 %) tak urobila v rokoch 1997 až 2001 a zvyšok (22 %) od roku 2002. Ide teda o populáciu, ktorá v rokoch okolo prelomu storočia explozívne rástla a od roku 2004 sa stabilizovala. V rokoch 2001 až 2004 sa stala treťou nekomunitnou skupinou (po skupine z Maroka a Ekvádoru) a od roku 2005 klesla o jednu pozíciu, predstihla ju aj skupina z Rumunska.

Argentínska emigrácia v Španielsku

Argentínčania vedú zoznam Juhoameričanov, ktorí emigrovali do Španielska za posledný rok najviac. Argentínska prítomnosť v španielskych mestách už prevyšuje prítomnosť Venezuelčanov, komunity, ktorá sa snaží naďalej opúšťať svoju krajinu a hľadať ochranu ďaleko od režimu Nicolása Madura.

V rokoch 2020 až 2021 vzrástol migračný tok Argentínčanov do Španielska o 65,8 % , podľa údajov Španielskeho národného štatistického inštitútu (INE).

Oficiálne údaje naznačujú, že v roku 2021 emigrovalo do Španielska 32 933 Argentínčanov. O rok skôr ich bolo 19 857.

Bolo by potrebné pridať aj tých, ktorí vstúpia ako turisti, aby sa už nikdy nevrátili domov, čo je údaj, ktorý zahŕňa aj tých, ktorí sa neuvádzajú v žiadnom registri, pretože žijú v Španielsku v neregulárnej situácii a o ktorých sa nikto neodváži vysloviť hypotézu.

Argentína je po Kolumbii druhou latinskoamerickou krajinou, ktorej obyvatelia sa rozhodli emigrovať do jednej zo španielskych autonómnych komunít.

A hoci oficiálne čísla Kolumbijčanov v Španielsku v roku 2021 prevyšujú Argentínčanov – INE registruje 42 667 Kolumbijčanov – imigrácia z tejto krajiny klesla v porovnaní s rokom 2020 o 24 %.

Samotná povaha argentínskeho toku je taká, že ide o ľudí zo strednej triedy, prevažne z Buenos Aires, ľudí, ktorí prichádzajú s úrovňou vzdelania, vo všeobecnosti vyššou ako u ostatných Latinoameričanov. A často majú rodinné väzby, o ktoré sa môžu oprieť. Majú vzdelanie, očakávania, definuje historik Núñez Seixas.

Záver

Cieľom práce bolo analyzovať Juhoamerickú emigráciu do Španielska. Analyzoval som juhoamerické krajiny: Argentínu, Ekvádor, Venezuelu, Bolíviu.

Obyvateľstvo Latinskej Ameriky sa stalo jedným z najdôležitejších migračných prúdov na začiatku 21. storočia v Španielsku. Hoci úloha predstavy možných budúcich scenárov medzinárodnej migrácie je ťažká z dôvodu neistoty o politických a sociálno-ekonomických podmienkach na oboch stranách Atlantiku v najbližších rokoch. Strategická poloha, relatívne tolerantná imigračná politika a ekonomické príležitosti vyplývajúce zo vstupu Španielska do Európskeho spoločenstva zaradili túto krajinu do pozície hlavnej destinácie pre prisťahovalcov. Okrem toho sa od polovice 90. rokov minulého storočia medzinárodná migrácia v Španielsku dramaticky zmenila v zložení pôvodu. Napriek všeobecnému vnímaniu Afriky ako najdôležitejšieho zdroja prisťahovalectva, niektoré latinskoamerické krajiny sa vo veľmi krátkom čase stali jednými z hlavných zdrojov prisťahovalectva do Španielska; na opis tohto procesu bol skutočne vytvorený termín „latinská amerikanizácia“.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
prof. Ing. Josef Reitšpís, CSc.*

Použitá literatúra

1. Hierro, M. (2016), Latin American Migration to Spain: Main Reasons and Future Perspectives. *Int Migr*, 54: 64-83. <https://doi.org/10.1111/imig.12056>
2. Parella, S. , Silvestre, J. a Petroff, A. (2021) A Mixed-Method Analysis of Remittance Scripts Among Bolívijských imigrantov v Španielsku . *J. Int. Dev. ,* 33 : 256 – 274 . <https://doi.org/10.1002/jid.3521>
<https://epa.com.es/padron/bolivianos-en-espana/>
3. Mazuera-Arias, R., Albornoz-Arias, N., Cuberos, M.-A., Vivas-García, M. a Morffe Peraza, M.Á. (2020), Sociodemografické profily a príčiny pravidelnej venezuelskej emigrácie. *Int Migr*, 58: 164-182. <https://doi.org/10.1111/imig.12693>
4. NATIONALGEOGRAPHIC [online] [cit 23.09.2022] dostupné z:
<https://www.nationalgeographic.es/historia/2022/09/venezolanos-en-espana-la-fuga-de-cerebros-y-el-precio-del-exito>
5. VENEZOLANOS EN ESPAÑA. PADRÓN MUNICIPAL 2022, CIFRAS DE POBLACIÓN. [cit 20.04.2022] [online] Dostupné z: <https://epa.com.es/padron/venezolanos-en-espana/>
6. Juan Iglesias Martínez, La población de origen ecuatoriano en España, Madrid, Mónica Gortayre, (2015), ISBN 978-84-606-9261-4
7. McCarthy, H.N.J. (2021), Onward migration of Latin American families: negotiating citizenship and mobility in times of crisis. *Int Migr*, 59: 59-76. <https://doi.org/10.1111/imig.12763>
<https://www.primicias.ec/noticias/sociedad/ecuatorianos-residentes-espana-migracion/>
8. Revista de Indias, 2009, vol. LXIX, n.º 245, 145-170, ISSN: 0034-8341 doi:10.3989/revindias.2009.006
CLARÍN SOCIEDAD[online] [cit 07/10/2022] dostupné z:
https://www.clarin.com/sociedad/historia-reves-inmigracion-argentina-crecio-espana_0_abTxlwzck1.html
9. BOLIVIANOS EN ESPAÑA. PADRÓN MUNICIPAL 2022, CIFRAS DE POBLACIÓN. [online] [cit 20.04.2022] Dostupné z: <https://epa.com.es/padron/bolivianos-en-espana/>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189